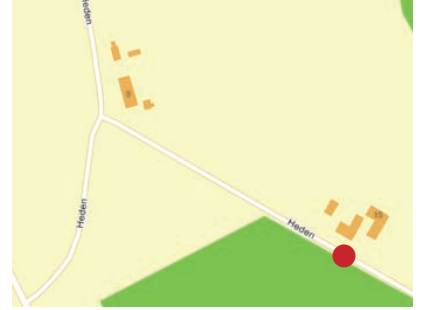

Huse i Vester Hassing Sogn

Tekst af Klem Thomsen

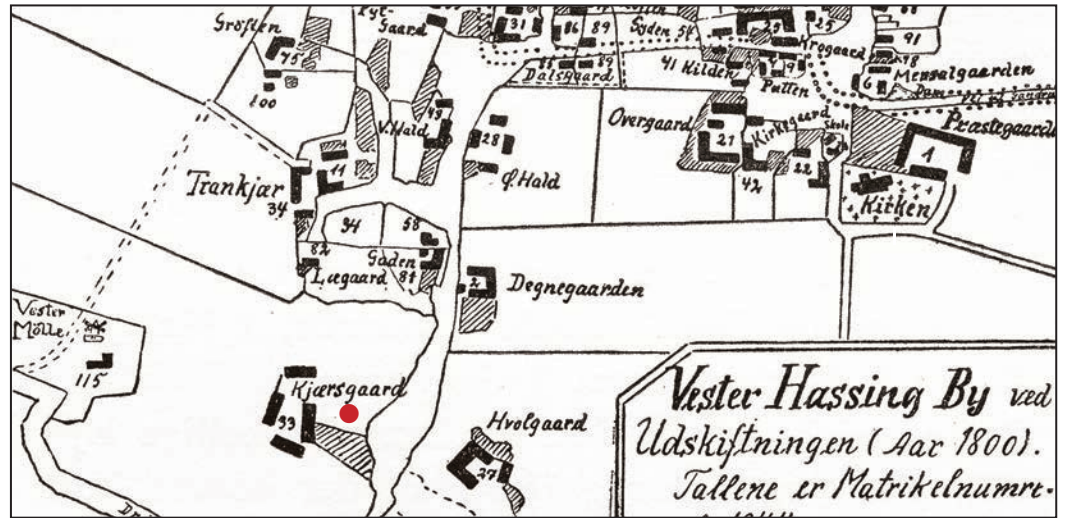
Redigering og billedvalg af Asbjørn Thomsen
Udgivet 2018 af Hals Arkiv på www.halshistorie.dk

Heden 15 Matr. nr. 33i (Bakkely)

Den røde plet på Udsiftningskort over Vester Hassing by år 1800 viser hvor "Kjærsgaard" lå.

Kortet er gengivet fra Værnfelt, Kr.: Bidrag til Kjær Herreds Historie. Steder og Navne i Vester-Hassing. I: Jyske Samlinger 1937.

1)
Hartkorn betyder egentlig "hårdt korn", altså brødkorn, men tidligere var tønne hartkorn en enhed for værdien af landbrugsjord (en kombination af jordens areal og ydeevne). I den lange periode, hvor al betaling foregik som byttehandel med konkrete varer var det nødvendigt med et fælles værdimål.

Man besluttede at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller hartkorn. Hartkorn målte i tønner (ikke at forveksle med tønner land). 1 tønne = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album.

Matr. 33 i Vester Hassing lå ved udsiftningen i efteråret 1800 i den sydvestlige del af byen og hed *Kjærsgaard*.

Gården lå i byens yderkant og blev derfor ikke flyttet ved udsiftningen. Det gjorde derimod gårdens arealer. Nok blev der færre, større og mere samlede jordlodder, men det ændrede ikke ved, at gården fik en jordlod på Vester Hassing hede, en 3-4 km fra hovedlodden. I det lange løb blev det vel upraktisk med jord så langt væk fra gården, men vi skal helt frem til 1855, før denne jord blev frasolgt.

Kjærsgaard hørte fra 1593 under Langholt hovedgård og var fæstegård, indtil den blev solgt til selveje i 1846.

1846 - matr. nr. 33

Ved skøde af 21. juni 1846, tinglæst 3. juli 1846, overdrages Kjærsgaard fra proprietær N. P. Ahlmann af Langholt Hovedgård til Christen Jensen, som indtil da havde haft gården i fæste.

Ejendommens hartkorn¹⁾ er ifølge skødet på 8 tønner 2 skæpper 2 fjerdingkar ½ album.

Matrikelkort
Vester Hassing Hede
1812-1858
På kortet angives at matrikel nummer 33i er 173.030 kvadratalen. På kortet er der mellem 1846 og 1855 noteret navnet på matriklens ejer Christen Jensen, Kiersgaard.

1855 - matr. nr. 33i

Ved skøde af 6. maj 1855, tinglæst 22. juni, overdrages en parcel af ejendommen fra Christen Jensen af Kjærsgaard til Christen Nielsen af Vester Hassing. Denne parcel udstykes under matr. nr. 33i, hvis hartkorn er 2 fjerdingkar $\frac{3}{4}$ album.

Først med dette frasalg af jord fra Kjærsgaard opstod *Bakkely* (Heden 15) som selvstændig enhed. Men vi skal nogle år længere frem, før stedet blev bebygget. Som det fremgår af et senere skøde (se senere) var det næstkommende ejer, Jens Thomsen, der som den første byggede på stedet i sidste halvdel af 1860'erne.

1865

Ved skøde af 22. juli 1865, tinglæst 28. juli, overdrages parcellen matr. nr. 33i fra Christen Nielsen, gårdmand i Vester Skindbjerg, til Jens Thomsen af Vester Hassing.

1870

Ved skøde af 12. januar 1870, tinglæst 4. februar, overdrages ejendommen fra Jens Thomsen af Vester Hassing til Christen Nielsen af Vester Skindbjerg.

Sælgeren, Jens Thomsen, har i sidste halvdel af 1860'erne bygget på parcellen, for i skødet står, at der sælges en "tilhørende Parcel af Gaar-

den Kjærsgaard i Vester Hassing Sogn Matr. No 33i af Hartkorn 2 Fk $\frac{3}{4}$ Alb. Gl. skat 49 Sk. med den af mig derpaa opførte Bygning".

Ved folketællingen den 1. februar 1870 bor den 60-årige Christen Nielsen på stedet, sammen med sin hustru, den 54-årige Ane Margrethe Olesdatter, og deres 16-årige søn, Niels Peter Christensen.

Ved skøde af 21. december 1871, tinglæst 17. oktober 1873, tilkøber Christen Nielsen parcellen 37d, af hartkorn $\frac{1}{2}$ album.

Den 30. august 1876 dør Christen Nielsen, og enken får adkomst ²⁾ over ejendommen året efter.

1878

Ved skøde af 22. juli 1878, tinglæst 28. juni, overdrages ejendommen fra Ane Margrethe Olesdatter, enke efter Christen Nielsen, til husmand Martin Jørgensen af Vester Hassing. Ejendommen består nu af følgende matrikel numre: 22c, 33i og 37d.

I forbindelse med dette salg forbeholdt Ane Margrethe Olesdatter sig ret til "for min Livstid" at grave tørv i den del af matr. nr. 33i, der lå i Rasmusmose. Denne ret blev tinglyst som en servitut, og denne servitut blev først slettet ved Ane Margrethe Olesdatters død i 1903.

2)
Adkomst bruges i betydningen "besiddelse af en rettighed til noget". Et dokument, som fastslår en adkomst, fx et skøde på en fast ejendom, kaldes et adkomstdokument; i dette tilfælde er dokumentet en skifteretsattest.

Højkantskort 1840-1899 viser den første Bakkely-ejendom på matr. nr. 31i Vester Hassing sogn, der blev opført af Jens Thomsen i sidste halvdel af 1860'erne. Ejendommen er markeret med rød prik.

Bakkely set fra syd i 1916, med den vestligste del af Aslund Plantage i baggrunden. Personerne er fra venstre: Niels Larsen (født 1894 i Vester Hassing sogn, søn af Lars Peter Larsen og Ane Birgitte Nielsen), Anna Larsette Jensen (født 1902 i Vester Hassing sogn, datter af Martine Christense Mortensen, som igen er datter af Martin Jørgensen og Ane Birgitte Nielsen) og Lars Peter Larsen (født 1859 i Åby sogn, ejer af Bakkely 1890 - 1924, gift med Ane Birgitte Nielsen). Fotograf ukendt.

3)
Kvindens stilling gennem tiderne som berettiget eller forpligtet kan udledes af den lovgivning, som afspejler familiernes og slægternes forhold. De europæiske retssystemer har siden antikken fastholdt, at en hustru var underlagt mandens værgemål i økonomiske og retslige forhold. Enker var derimod stillet meget lig mænd i formueretlig henseende. Dette gjaldt også i Danmark.

Ugifte kvinder opnåede allerede i 1857 ligestilling med mænd vedrørende økonomisk råderet, arv og adgang til næringsudøvelse, mens en gift kvinde først i 1925 opnåede fuld ligestilling med sin ægtemand.

Derfor kan ægtemanden Lars Peter Larsen med forevisning af vielsesattesten overtage adkomsten af ejendommen.

Ved folketællingen i 1880 bor den 35-årige Martin Jørgensen på ejendommen sammen med sin hustru, den 27-årige Ane Birgitte Nielsen, og deres 3 børn, den 6-årige Ane Marie Martinsen, den 3-årige Marie Magdalene Martinsen og den 2-årige Johan Peter Martinsen. Desuden bor hustruens fader, den 70-årige Niels Nielsen, på stedet.

Den 25. januar 1884 dør Martin Jørgensen, og endnu en enke sidder på ejendommen. Enkestanden varede dog ikke længe, for den 14 April 1885 gifter hun sig med sin bestyrer, Lars Peter Larsen, der stammede fra Nørhalne.

1890

Der skal være orden i sagerne, men ting tager tid. Først den 14. marts 1890 tinglæses Ane Birgitte Nielsen ret til at sidde i uskiftet bo, og samme dag tinglæses adkomst for Lars Peter Larsen til ejendommen ³⁾.

Ved ægteskabet blev ejendommens areal udvidet, da Lars Peter Larsen ved skøde af 17. april 1886, tinglæst 30. april, forinden dette havde købt

matr. nr. 121g af Christian Andreas Christensen. Denne parcels hartkorn var på 3 fjerdingkar 12 album.

Ved folketællingen i 1890 boede den 31-årige Lars Peter Larsen på ejendommen sammen med hustruen, den 37-årige Ane Birgitte Nielsen, 2 af hendes børn fra hendes første ægteskab, den 12-årige Johan Peter Mortensen og den 9-årige Kristine Martine Mortensen, samt deres 2 fællesbørn, den 3-årige Marta Marie Larsen og den 2-årige Ane Larsine Larsen. Mærkværdigvis er Martinsen blevet til Mortensen.

Ved de næstkommende folketællinger boede parret stadig på ejendommen.

I 1901 med deres 3 fællesbørn, den 14-årige Martha Larsen, den 10-årige Maren Larsen og 6-årige Niels Larsen.

I 1906 med deres 2 fællesbørn, den 15-årige Kirstine Larsen og den 10-årige Niels Larsen, samt plejedatteren, den 3-årige Larsette Jensen, som viser sig at være deres barnebarn.

I 1911 er familien ikke fundet i folketællingerne.

Billedet af Bakkely er malet i 1921 - og med stor sandsynlighed af Skryds-Peter. Peter Johs. Pedersen, der blev kaldt 'Skryds-Peter' fordi han stammede fra ejendommen Skrydsholt ved Melholt, boede i Ulsted og rejste rundt for at male og tegne egnens ejendomme, når han var arbejdsløs. (1892-1962).

I 1916 bor Lars Peter Larsen på ejendommen sammen med hustruen, Ane Birgitte Nielsen, med deres gifte slægtninge, den 20-årige Niels Larsen og den 25-årige Karen Larsen, samt deres barnebarn, Larsette Jensen, der er 13 år.

I 1921 med deres 19-årige barnebarn, Larsette Jensen, samt den 82-årige Lars Christian Johansen.

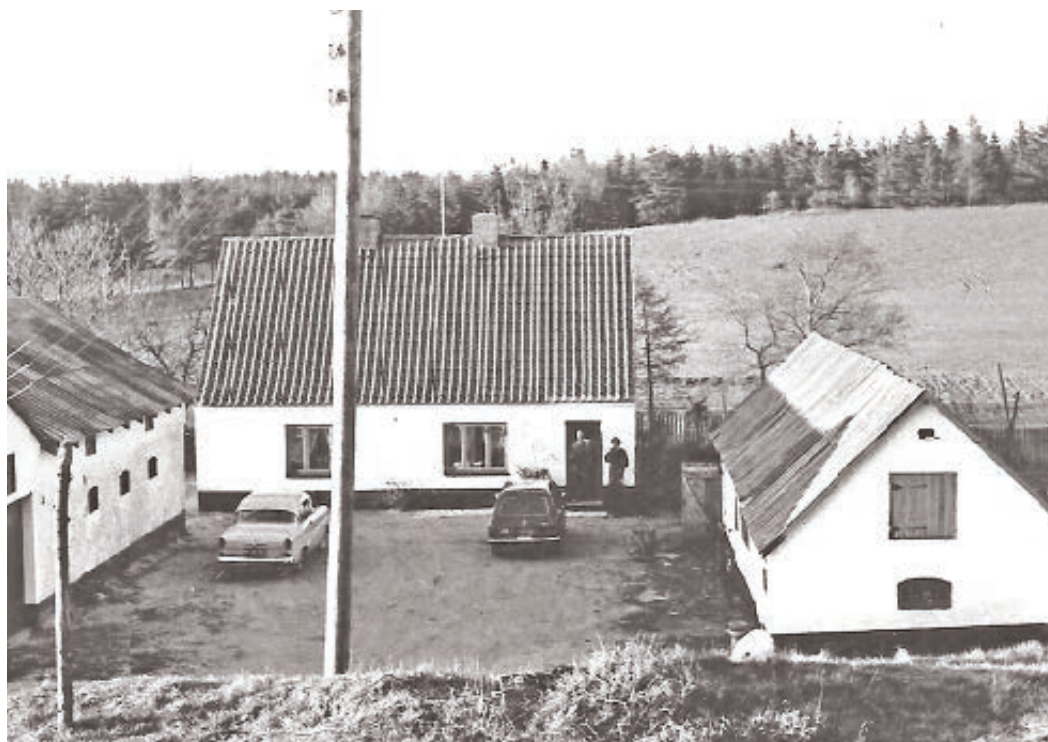
1924

Ved skøde af 26. april 1924, tinglæst 2. maj, overdrages ejendommen fra Lars Peter Larsen til Niels Christian Nielsen, begge af Vester Hassing.

Ifølge skødet overtager køberen "Matr. nr. 121g for Hartkorn 3 Fdk. 2 Alb. 33i 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. 37d $\frac{1}{2}$ Alb. med paastaaende Bygninger med Tilbehør, hvorunder Komfur, Kakkelovne, Grubegyde, Gødning, Avl, Afgrøde, Rodfrugter, Kartofler, Besætningen, Fjerkræet, Avlsredskaber, Maskiner, Mejeriredskaber, Vogne og Seletøj og min Andel i en Tromle, men saa Køberen selv enes med Medejerne angaaende Afbenyttelse. Endvidere overføres til Køberen mine Andele i Mejeri og Slagteri med det endnu ikke udbetalte Aarsoverskud."

Dette er et af en serie fotografier af Bakkely, som Anders Hind tog før og efter købet af Bakkely i maj 1971.

Foto: Anders Hind.

Luftfotoet af Bakkely er optaget i 1991.

Bakkely på Heden 15 fotograferet kort før ægteparret Anders og Lydia Hind flyttede ind i 1971.

Foto: Anders Hind.

Ved folketællingen i 1925 bor den 35-årige Niels Christian Nielsen på ejendommen sammen med hustruen, den 22-årige Petra Jensine Nielsen, deres 2 børn, den 2-årige Ole Ejvind Nielsen og den nyfødte Edith Margrethe Nielsen, deres slægtning Severin Larsen og deres medhjælper Ane Margrethe Larsen.

Ved folketællingen i 1930 bor parret på ejendommen med deres 3 børn, den 7-årige Ole Ejvind Nielsen, den 5-årige Edith Margrethe Nielsen og den 1-årige Ruth Ester Nielsen.

1934

Ved skøde, tinglyst 3. oktober 1934, overtager Tage Løgtholt Thomsen ejendommen. Tage Thomsen var den 7. september blevet gift med Mary Henriette Thomsen.

Ved folketællingen i 1940 bor den 34-årige Tage Løgtholt Thomsen på

ejendommen sammen med hustruen, den 29-årige Mary Henriette Thomsen, og deres 4 børn, den 5-årige Jens Christian, den 4-årige Inger, den 2-årige Arnold og spædbarnet Jørgen.

1971

Ved skøde, tinglyst 13. maj 1971, overtog Anders og Lydia Hind ejendommen.

Kort forinden, den 13. april 1969, blev jordens areal sat til: Matr. nr. 121g til 19.158 m², matr. nr. 33i til 93.780 m² og matr. nr. 37d til 28.058 m².

2007

I 2007 overtog Jens Laurits Elsner Christensen ejendommen.

Det er ikke sandflugt, der ændrer en ejendoms størrelse, men frasalg og jordfordeling. Ejendommen består i dag af matr. nr. 33i og matr. nr. 37d.

Fotoet er taget året før Jens Laurits Elsner Christensen overtog ejendommen i 2007.

Fotograf ukendt.

Bakkely, Heden 15,
Vester Hassing
fotograferet i
april 2018.

Foto: Klem Thomsen.

Internet-referencer

Historiske kort på nettet:

<https://hkpn.gst.dk/> (tidligere www.kms.dk)

Upubliceret kildemateriale

Arkivalieronline

(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/5>):

Kirkebøger fra Vester Hassing sogn, Hals sogn og Dronninglund sogn

Arkivalieronline

(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/7>):

Folketællinger fra Vester Hassing sogn

Arkivalieronline

(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/9>):

Realregistre, skøde- og panteprotokoller fra Vester Hassing sogn

Dansk Demografisk Database

(ddd.dda.dk/soeg_person.asp):

Folketællinger fra Vester Hassing sogn

Knud Larsen:

Ejendomme på Vester Hassing Hede, nedskrevet i 1980'erne

(i forfatterens privatarkiv)

Litteratur

Værnfelt, Kr.:

Bidrag til Kjær Herreds Historie. Steder og Navne i Vester-Hassing.

I: *Jyske Samlinger* 1937, s. 164-199.